

روان پرستاری

دوره سوم شماره ۲ (پیاپی ۱۰) تابستان ۱۳۹۴ - شماره استاندارد بین المللی: ۲۳۴۵-۲۵۰۱

- ۱..... مقایسه میزان استرس شغلی زنان پرستار و زنان عضو گروه پزشکی در بیمارستانهای آموزشی منتخب شهر اصفهان
مریم معین، دکتر محسن ادیب حاج باقری
- ۱۱..... اثربخشی درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد بر شاخص توده بدنی در زنان مبتلا به چاقی
لیلی نوریان، اصغر آقایی
- ۲۱..... اثربخشی رفتار درمانی دیالکتیکی گروهی بر کیفیت خواب و اضطراب بیماران سندرم روده تحریک پذیر
جواد محمدی، سیمین غلامرضایی، امیر عزیزی
- ۳۱..... رابطه بین فاجعه سازی درد، اضطراب درد، حمایت اجتماعی و راهبردهای مقابله ای درد در بیماران سرطانی
نرگس صفری، علی کاوسی، لایلا جویباری، اکرم ثناگو
- ۴۳..... مقایسه اثر درمانی فلوکسامین و پاروکستین در درمان بیماران مبتلا به تریکوتیلومانیا
محمد رضا خدایی اردکانی، عماد ثنائی، آرشد میراب زاده، نرگس پورحیدری، ندا علی بیگی، محمد رضا شیخی
- ۵۱..... استرس ادراک شده و شیوه های مقابله با آن در مادران دارای فرزند مبتلا به دیابت نوع یک
مریم گنجور، هادی جعفری منش، مریم جدید میلانی، هاجر صادقی
- ۶۲..... رابطه بین اعتماد اجتماعی و گرایش های مطلوب اجتماعی
فاطمه افقری، سیمین قاسمی
- ۷۲..... مقایسه افسردگی پس از زایمان در پدران و مادران سقزی
رضا قانع قشلاق، حسن محمودی، وجیهه باغی

به نام خداوند جان و خرد
نشریه تخصصی روان پرستاری
فصلنامه علمی - پژوهشی انجمن علمی پرستاری ایران
دوره سوم - شماره ۲ (پیاپی ۱۰) - تابستان ۱۳۹۴

- صاحب امتیاز: انجمن علمی پرستاری ایران
- مدیر مسؤول و سردبیر: دکتر مسعود فلاحي خشکتاب
- مدیر اجرایی: محمدرضا شیخی
- شماره پروانه انتشار وزارت ارشاد اسلامی: ۹۱/۳۴۷۰۲ مورخ ۱۳۹۱/۱۱/۱۶
- شماره بین المللی نشریه چاپی (Print-ISSN): ۲۵۰۱-۲۳۴۵ مورخ ۱۳۹۲/۴/۱۶
- شماره بین المللی نشریه الکترونیکی (e-ISSN): ۲۵۲۸-۲۳۴۵ مورخ ۱۳۹۲/۴/۱۶
- دارای رتبه علمی پژوهشی از یکصد و دهمین جلسه کمیون نشریات علوم پزشکی کشور: به شماره ۱۰۰/۵۱۱ مورخ ۱۳۹۲/۳/۲۷

• **شورای نویسندگان** (به ترتیب حروف الفبا):

• **مشاوران علمی این شماره** (به ترتیب حروف الفبا):

- دکتر فاطمه الحانی، دانشیار آموزش بهداشت دانشگاه تربیت مدرس
- دکتر مسعود بحرینی، دانشیار روان پرستاری دانشگاه علوم پزشکی بوشهر
- دکتر اکبر بیگلریان، استادیار آمار زیستی دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی
- دکتر یداله جنتی، استادیار روان پرستاری دانشگاه علوم پزشکی مازندران
- دکتر محمدرضا خدایی، دانشیار روان پزشکی دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی
- دکتر اصغر دادخواه، استاد توانبخشی روانی دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی
- دکتر محمد ذوالعدل، استادیار روان پرستاری دانشگاه علوم پزشکی یاسوج
- دکتر مهدی رهگذر، دانشیار آمار زیستی دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی
- دکتر کورش زارع، استادیار روان پرستاری دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز
- دکتر سادات سیدباقر مداح، استادیار آموزش پرستاری دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی
- دکتر نعیمه سیدفاطمی، استاد روان پرستاری دانشگاه علوم پزشکی تهران
- دکتر فرخنده شریف، استاد روان پرستاری دانشگاه علوم پزشکی شیراز
- دکتر فرشید شمسایی، استادیار روان پرستاری دانشگاه علوم پزشکی همدان
- دکتر رضا ضیغمی، استادیار روان پرستاری دانشگاه علوم پزشکی قزوین
- دکتر عباس عبادی، استاد پرستاری داخلی جراحی دانشگاه علوم پزشکی بقیه الله الاعظم (عج)
- دکتر فرید فدایی، دانشیار روان پزشکی دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی
- دکتر مسعود فلاحي خشکتاب، دانشیار روان پرستاری دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی
- دکتر پروانه محمدخانی، استاد روان شناسی دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی
- دکتر عیسی محمدی، دانشیار پرستاری داخلی جراحی دانشگاه تربیت مدرس
- دکتر ندا مهرداد، استادیار پرستاری بهداشت جامعه دانشگاه علوم پزشکی تهران
- دکتر علی نجومی، دانشیار انستیتو پاستور ایران
- دکتر علی نویدبان، دانشیار مشاوره دانشگاه علوم پزشکی زاهدان
- دکتر علیرضا نیکبخت نصرآبادی، استاد پرستاری داخلی جراحی دانشگاه علوم پزشکی تهران
- دکتر فریده یغمایی، دانشیار بهداشت دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی
- دکتر شهرزاد یکتا طلب، استادیار روان پرستاری دانشگاه علوم پزشکی شیراز

• **ویراستار انگلیسی:** دکتر علی نجومی

• **ویراستار فارسی:** محمدرضا شیخی

• **حروفچینی و صفحه‌آرایی:** مهندس صادق توکلی

• **طراح جلد:** مهندس صادق توکلی

• **ناشر:** انجمن علمی پرستاری ایران

• **نشانی:** تهران - میدان توحید - دانشکده پرستاری و مامایی تهران

• **کدپستی:** ۱۴۱۹۷۳۳۱۷۱، **صندوق پستی:** ۱۴۱۹۵/۳۹۸، **تلفن و نمابر:** ۶۶۵۹۲۵۳۵

• **e-mail:** info@ijpn.ir , **Website:** http://ijpn.ir

رابطه بین اعتماد اجتماعی و گرایش های مطلوب اجتماعی

*فاطمه افق‌ری^۱، سیمین قاسمی^۲

چکیده

مقدمه: اعتماد و رفتارهای مطلوب از اجزای ضروری زندگی اجتماعی هستند. اعتماد اجتماعی جنبه مهمی از روابط انسانی است که همکاری و مشارکت میان اعضای یک اجتماع را در برمی گیرد؛ بر اساس مطالعات موجود، اعتماد اجتماعی با برخی ویژگی‌های شخصیتی و برخی گونه‌های شخصیتی در ارتباط است و همین طور بین اعتماد اجتماعی و رفتارهای مطلوب اجتماعی و مولفه‌هایی چون جنسیت یا سطح تحصیلات ارتباط وجود دارد. این در حالی است که اعتماد اجتماعی خود می‌تواند به طور مستقیم با گرایش‌ها و رفتارهای مطلوب اجتماعی رابطه داشته باشد. هدف این مطالعه تعیین رابطه احتمالی بین اعتماد اجتماعی و گرایش های مطلوب اجتماعی بود.

روش: در این پژوهش که به روش مطالعه مقطعی از نوع همبستگی در سال ۹۲ انجام شد، ۳۷۰ دانشجوی دختر دانشگاه علوم پزشکی اصفهان که به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای انتخاب شده بودند، پرسشنامه‌های تمایلات مطلوب اجتماعی و اعتماد اجتماعی را تکمیل کردند. داده‌ها از طریق محاسبه ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون خطی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: نتایج این مطالعه نشان داد که بین اعتماد اجتماعی و گرایش های مطلوب اجتماعی به صورت کلی رابطه مثبت معنادار وجود دارد، $(P < 0/01)$ $(r = 0/558)$ و همچنین بین اعتماد اجتماعی و ابعاد تمایلات مطلوب اجتماعی همچون رفتارهای اجتماعی مطلوب جمعی، رفتارهای اجتماعی مطلوب نوع‌دوستانه، رفتارهای اجتماعی مطلوب هیجانی، و رفتارهای اجتماعی مطلوب متابعت آمیز نیز رابطه معنادار وجود دارد $(P < 0/01)$. همچنین نتایج نشان داد که اعتماد اجتماعی یک عامل پیش بینی کننده برای گرایش‌ها یا رفتارهای مطلوب اجتماعی است $(P < 0/01, r = 0/558)$.

نتیجه‌گیری: طبق نتایج این پژوهش تقویت اعتماد اجتماعی می‌تواند در ارتقاء گرایش‌ها رفتارهای مطلوب اجتماعی و بهبود سلامت روانی و اجتماعی مؤثر باشد.

کلیدواژه‌ها: اعتماد اجتماعی، گرایش های مطلوب اجتماعی، دانشجویان دختر.

تاریخ پذیرش: ۹۴/۴/۱

تاریخ دریافت: ۹۳/۱۰/۶

۱- کارشناس ارشد مشاوره خانواده، گروه مشاوره، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران. (نویسنده مسئول)

پست الکترونیکی: Afghari.fatemeh@gmail.com

۲- کارشناس ارشد مشاوره خانواده، گروه مشاوره، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران.

مقدمه

اعتماد و رفتارهای مطلوب از اجزای ضروری زندگی اجتماعی هستند. اعتماد اجتماعی (social trust) یکی از جنبه های مهم روابط انسانی است که زمینه ساز مشارکت و همکاری میان اعضای جامعه است. اعتماد اجتماعی، مشارکت را در زمینه های مختلف اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و فرهنگی سرعت بخشیده و تمایل افراد را برای همکاری با گروه های مختلف جامعه افزایش می دهد (۱). در فضای مبتنی بر اعتماد ابزارهایی چون زور و اجبار برای رعایت قوانین و مقررات و حق و حقوق دیگران، کارایی خود را از دست می دهند (۲). اعتماد رشد انسان را تسهیل می کند و رابطه او با دیگران و جهان را به رابطه ای خلاق و شکوفا تبدیل می کند (۳،۴). مطابق نظر روان شناسان اجتماعی، اعتماد اجتماعی بخشی از یک ویژگی گسترده تر شخصیتی است که شامل خوش بینی، اعتماد به همکاری و اطمینان به این موضوع است که افراد می توانند اختلافاتشان را کنار بگذارند و با یکدیگر زندگی اجتماعی رضایتمندانه ای داشته باشند. اعتماد و خوش بینی جزء جدایی ناپذیر تمایل عمومی به زندگی جمعی است. برعکس، کسانی که به دیگران اعتماد نمی کنند انسان های بدبین و منفی بافی هستند که قابلیت های همکاری اجتماعی و سیاسی را باور ندارند (۵). بنابراین ویژگی اعتماد کننده بر رابطه بین اعتماد کننده و معتمد رجحان دارد. عناصر اصلی تشکیل دهنده اعتماد عبارتند از: صراحت، صداقت، تمایلات همکاری جویانه و سهیم کردن و اعتماد نهادی (۶).

چلبی اعتماد را در دو سطح اعتماد بین شخصی و اعتماد تعمیم یافته مطرح و تعریف می کند. از نظر وی اعتماد بین شخصی، بیشتر در روابط فرد با نزدیکان و دوستان و آشنایان وجود دارد، ولی اعتماد عام فراتر از اعتماد شخصی است. اعتماد عام یا تعمیم یافته داشتن حسن ظن نسبت به همه افراد در روابط اجتماعی، جدای از تعلق آنها به گروه های قومی و قبیله ای است که این امر منجر به گسترش روابط برون گروهی می شود (۸).

نتایج تحقیق پرچمی (۹)، نشان داده است که بین اعتماد اجتماعی و احساس مسئولیت، پایبندی به نقش های اجتماعی و تعهد اجتماعی رابطه مستقیم و معناداری وجود دارد. همچنین تحقیقات نشان داده است که بین احساس مسئولیت فردی، دیگرخواهی و اعتماد اجتماعی رابطه مثبت معناداری وجود دارد و این سه عامل یکدیگر را تقویت می کنند (۱۰). تحقیق ادیسی و همکاران (۱۱) نشان داده است که بین اعتماد اجتماعی و گونه های شخصیتی برون گرای، انسجامی و شناختی رابطه مستقیم و معناداری وجود دارد. طبق نتایج پژوهش غفاری (۱۲)، بین جنسیت، مشارکت اجتماعی و اعتماد اجتماعی رابطه معناداری وجود دارد. پژوهش ها نشان داده است که رابطه معکوسی بین میزان بیگانگی اجتماعی و اعتماد اجتماعی وجود دارد (۱۳،۱۴). پژوهش کافی (۱۵) نشان داده است که میزان اعتماد اجتماعی در بین زنان بیشتر از مردان است و تحصیلات با اعتماد، رابطه منفی و سرمایه اجتماعی، امنیت، تعهد به رابطه، تعهد درونی و مقبولیت اجتماعی با اعتماد اجتماعی رابطه مستقیم دارد. با توجه به نتایج تحقیقات اعتماد اجتماعی می تواند یکی از عواملی باشد که باعث همبستگی اجتماعی می شود و رفتارهای مطلوب اجتماعی را افزایش می دهد. رفتارهای مطلوب اجتماعی (Prosocial behaviors) عبارت از اعمالی است که با هدف بهبود شرایط دریافت کننده کمک انجام می شود و انگیزه شخصی که مبادرت به چنین کاری می کند انجام تعهدات حرفه ای نیست، از طرفی دریافت کننده کمک نیز یک سازمان نبوده بلکه یک انسان است (۱۶). بر اساس مطالعات و پژوهش های انجام یافته تا کنون می توان چهار نوع رفتار اجتماعی مطلوب را معرفی نمود که عبارتند از: رفتارهای اجتماعی مطلوب نوع دوستانه (altruistic prosocial behaviors) رفتارهای اجتماعی مطلوب متابعت آمیز (compliant prosocial behaviors)، رفتارهای اجتماعی مطلوب هیجانی (emotional prosocial behaviors) و رفتار های اجتماعی مطلوب جمعی (public prosocial behaviors). رفتارهای اجتماعی مطلوب نوع دوستانه

تحت عنوان کمک داوطلبانه به دیگران به دلیل نگرانی نسبت به رفاه و نیازهای دیگران تعریف شده است که به واسطه پاسخگویی از روی همدردی، هنجارها و اصول درون‌سازی شده ثابت برای کمک به دیگران بروز می‌یابد (۱۷). رفتارهای اجتماعی مطلوب متابعت‌آمیز تحت عنوان یاری‌رسانی به دیگران در پاسخ به درخواست کلامی یا غیرکلامی تعریف شده است (۱۸). رفتارهای اجتماعی مطلوب هیجانی تحت عنوان تمایل به یاری رساندن به دیگران تحت شرایط هیجانی تعریف شده است (۱۹). رفتارهای اجتماعی مطلوب جمعی در حضور دیگران به دلیل کسب تأیید، احترام دیگران و افزایش ارزش فردی صورت می‌گیرد (۲۰).

طبق نظریه‌ی تسکین حالت منفی، شخصی که ناظر یک موقعیت دردناک است به علت مشاهده آن موقعیت یا علل دیگری نوعی عواطف منفی را تجربه می‌کند که برای رهایی از این احساس در موقعیت مداخله می‌کند و به فرد نیازمند کمک می‌کند. بر اساس نظریه همدلی- نوع دوستانه، کمک به دیگران باعث ایجاد احساس خوشایندی در فرد می‌شود که او را تشویق می‌کند تا به دیگران یاری برساند و طبق نظریه لذت همدلانه افراد بدین سبب به دیگران کمک می‌کنند که بتوانند احساس خوشایندی در فردی که به او کمک می‌کنند، ایجاد کنند (۲۱). گرایش‌ها توأم با همدلی با معیار مسئولیت اجتماعی ارتباط مثبتی دارد و احساس مسئولیت، پیش زمینه مهمی برای رفتارهای اجتماعی مطلوب است (۲۲).

برخی از عواملی که می‌تواند احتمال وقوع رفتارهای مطلوب اجتماعی را افزایش دهد عبارت‌اند از: وجود الگوها و سرمشق‌های مناسب، ایجاد حس اعتماد در افراد کمک‌کننده، ترویج برخی سنت‌های پسندیده اجتماعی (۲۱). دختران حمایت‌های عاطفی، یاری ملموس و محسوس، و عشق و مهربانی بیشتری از خود بروز می‌دهند و بیش از پسران به مراقبت‌های حفاظتی می‌پردازند (۱۶). نتایج تحقیق نوئین و همکاران (۲۳) نشان داده است که سطح استدلال اخلاقی و رفتارهای مطلوب اجتماعی در آزادگان و جانبازان بیشتر از سایر افراد جامعه است. پژوهش تینا مالتی و همکاران (۲۴)

نشان داده است که همدلی باعث افزایش رفتارهای مطلوب اجتماعی می‌شود. همچنین خواندن و شنیدن موسیقی با محتوای مطلوب اجتماعی در تجلی مفاهیم مطلوب اجتماعی در رفتار، عاطفه و افکار افراد موثر است (۲۵). نتایج تحقیق کارلو (۲۶) نشان داده است که استدلال اخلاقی و هیجان‌ها با رفتارهای اجتماعی مطلوب و پرخاشگری مرتبط هستند. بر طبق پژوهش گریتمیر (۲۷) بازی‌هایی با محتوای پرخاشگری و خشونت در شروع و ادامه رفتارهای ضد اجتماعی و کاهش رفتارهای مطلوب اجتماعی موثر است و شرکت در بازی‌هایی با محتوای مطلوب اجتماعی نیز در شکل‌گیری افکار و رفتارهای مطلوب اجتماعی موثر است. تحقیق راو (۲۸) نشان داد درجه رفتار مطلوب اجتماعی هنگام وقوع زلزله نسبت به آسیب دیدگان افزایش می‌یابد، اما با گذشت زمان کاهش می‌یابد. رایت (۲۹) نشان داد که رفتارهای مطلوب اجتماعی به شکل مثبت با اشتغال به رفتارهای مطلوب اجتماعی برخط در بین سایت‌های ارتباطی اجتماعی مانند فیس‌بوک و... مرتبط است. در بررسی باتسونو همکاران (۳۰) روشن شد که گرایش‌های توأم با همدلی با رفتارهای اجتماعی مطلوب رابطه مثبتی دارند، اما این ارتباط فقط در موقعیت‌هایی مشاهده شد که گریز از آنها دشوار بود. رفتارهای اجتماعی مطلوب در تعارض با رفتارهای خودخواهانه هستند و به یک نظام رفتاری ارزش‌مدارانه مبتنی بر نودوستی استوار هستند (۱۶). با توجه به اینکه اعتماد اجتماعی و ابعاد آن می‌تواند در بروز رفتارهای مطلوب اجتماعی مؤثر باشد و از آنجا که مطالعات ذکر شده هر یک به بررسی رابطه بین این دو مولفه یعنی اعتماد اجتماعی و رفتارهای مطلوب اجتماعی با متغیرهای دیگری از جمله جنسیت، ویژگی‌های شخصیتی، گروه‌های مختلف اجتماعی یا بررسی تاثیر برخی اقدامات در ارتقای رفتارهای مطلوب اجتماعی پرداخته‌اند و در هیچ کدام از پژوهش‌ها به بررسی رابطه مستقیم بین این دو مولفه پرداخته نشده است، این تحقیق به بررسی رابطه بین مولفه‌های اعتماد اجتماعی و رفتارهای مطلوب اجتماعی پرداخته است.

روش مطالعه

با توجه به اینکه هدف این تحقیق بررسی رابطه بین اعتماد اجتماعی و رفتارهای مطلوب اجتماعی بود، پژوهش حاضر به روش مطالعه مقطعی از نوع همبستگی انجام شد. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه دانشجویان دختر دانشگاه علوم پزشکی اصفهان در سال ۹۲ بود که تعداد ۳۷۰ نفر از آنها به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای انتخاب و در تحقیق شرکت کردند. حجم جامعه حدود ۱۳۰۰۰ نفر بود و برای برآورد حجم نمونه از فرمول کوکران استفاده شد. برای انتخاب نمونه در ابتدا ۶ دانشکده از بین ۸ دانشکده دانشگاه علوم پزشکی به صورت تصادفی انتخاب شدند که شامل دانشکده‌های پزشکی، دندانپزشکی، داروسازی، پرستاری و مامایی، علوم توانبخشی، و مدیریت و اطلاع‌رسانی پزشکی بود. سپس از بین دانشکده‌های انتخاب شده تعداد ۴ کلاس به صورت تصادفی از بین کلاس‌های دایر در دانشکده انتخاب و پس از تشریح اهداف پژوهش، پرسشنامه‌های تحقیق توسط ۳۷۷ نفر از دانشجویانی که بصورت کتبی تمایل خود را به همکاری با پژوهشگر اعلام کردند، در مدت زمانی بین ۲۰ تا ۳۰ دقیقه تکمیل شد. معیار ورود افراد به مطالعه صرفاً دانشجو بودن و مونث بودن بود. پس از حذف پرسشنامه‌های ناقص، در مجموع داده‌های ۳۷۰ پرسشنامه مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

در این تحقیق از دو پرسشنامه اعتماد اجتماعی و مقیاس گرایش‌های مطلوب اجتماعی استفاده شد:

پرسشنامه اعتماد اجتماعی

پرسشنامه اعتماد اجتماعی یک ابزار خودگزارشی است که توسط صفاری نیا و شریف (۳۱) تدوین و اعتباریابی شده است. این پرسشنامه دارای ۲۵ گویه است که طبق طیف لیکرت پنج گزینه‌ای (از کاملاً موافق (۵ نمره) تا کاملاً مخالف (۱ نمره)) نمره‌گذاری می‌شود. این ابزار ۵ خرده‌مقیاس دارد که عبارتند از صداقت (گویه‌های ۱۶ تا ۲۰)، صراحت (گویه‌های ۱۱ تا ۱۵)، تمایلات همکاری جوانه (گویه‌های ۶ تا ۱۰)، اطمینان (گویه‌های ۲۱ تا ۲۵) و رفتار مبتنی بر اعتماد کردن

(گویه‌های ۱ تا ۵). ضریب آلفای کرونباخ کل پرسشنامه معادل ۰/۹۵ و ضریب آلفای خرده‌مقیاس‌ها در دامنه بین ۰/۹۶ تا ۰/۹۷ گزارش شده است. میانگین گویه‌ها از ۹۲/۴۶ (گویه ۱۸) تا ۹۳/۹۰ (گویه ۱۰) و واریانس گویه‌ها از ۳۶۸/۹۴ (گویه ۱) تا ۳۸۸/۹۹ (گویه ۴) در نوسان است (۳۱). مقیاس گرایش‌های مطلوب اجتماعی، تجدید نظر شده کارلو و همکاران (۳۲):

این مقیاس یک ابزار خودگزارشی است که دارای ۲۳ گویه است که طبق طیف لیکرت ۵ گزینه‌ای (از کاملاً موافق (۵ نمره) تا کاملاً مخالف (۱ نمره)) نمره‌گذاری می‌شود. مقیاس دارای ۶ خرده‌مقیاس است که عبارتند از رفتارهای اجتماعی مطلوب ناشناس (۵ گویه)، رفتارهای اجتماعی مطلوب جمعی (۴ گویه)، رفتارهای اجتماعی مطلوب در موقعیت بحران و اضطرابی (۳ گویه)، رفتارهای اجتماعی مطلوب هیجانی (۴ گویه)، رفتارهای اجتماعی مطلوب متابعت‌آمیز (۲ گویه) و رفتارهای اجتماعی مطلوب نועدستانه (۵ گویه)؛ در مقیاس گرایش‌های مطلوب اجتماعی تجدید نظر شده، ۲ گویه به مجموع گویه‌ها اضافه شد. براساس گزارش کارلو و همکاران ضریب آلفای کرونباخ خرده‌مقیاس‌ها در دامنه بین ۰/۶۳ تا ۰/۸۵ و ضریب پایایی بازآزمایی در فاصله بین دو هفته برای خرده‌مقیاس‌ها بین ۰/۵۶ تا ۰/۸۲ است (۳۲). طبق تحقیقی که در ایران توسط نوئین، کجباف و فرودستان (۳۳) انجام شده است ضریب آلفای کرونباخ برای کل پرسشنامه ۰/۸۶ و همسانی درونی خرده‌مقیاس‌ها در دامنه بین ۰/۵۰ تا ۰/۸۶ گزارش شده است. نتایج بررسی روایی همزمان نشان داده است که این مقیاس با مقیاس رفتار اجتماعی مطلوب جهانی دارای ضریب همبستگی ۰/۳۴، با مقیاس نگرانی‌های همدلانه دارای ضریب همبستگی ۰/۴۱، با مقیاس ارزش‌های نועدستانه دارای ضریب همبستگی ۰/۳۸ و با مقیاس انگیزش مسئولیت اجتماعی دارای ضریب همبستگی ۰/۴۷ بوده است. در تحلیل عاملی این مقیاس در نمونه ایرانی پنج عامل استخراج شده است که با نام‌های رفتارهای اجتماعی مطلوب ناشناس (گویه‌های ۲، ۱۵، ۱۱، ۱۰، ۸، ۱۹، ۲۲)،

رفتارهای اجتماعی مطلوب نودوستانه و جمعی (گویه های ۱، ۳، ۴، ۱۳، ۱۶، ۲۰، ۲۳، ۲۴)، رفتارهای اجتماعی مطلوب هیجانی (گویه های ۲۱، ۱۷، ۱۲)، رفتارهای مطلوب اجتماعی در موقعیت بحرانی و اضطرابی (گویه های ۶، ۹، ۱۴، ۲۵) و رفتارهای اجتماعی مطلوب متابعت آمیز (گویه های ۵، ۷، ۱۸) مطرح شده اند (۳۳).

SPSS v.18 و روش های آمار توصیفی (میانگین و انحراف معیار) و نیز تحلیل های همبستگی و رگرسیون خطی، برای بررسی رابطه خطی بین دو مولفه اعتماد اجتماعی و رفتارهای مطلوب اجتماعی، مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

یافته ها

میانگین سنی شرکت کنندگان ۲۲/۷۱ و انحراف استاندارد آن معادل ۳/۲۱ سال بود. در جدول شماره ۱ به برخی دیگر از ویژگی های جمعیت شناختی نمونه اشاره شده است؛

در تحقیق حاضر پس از انتخاب نمونه، تشریح اهداف پژوهش برای شرکت کنندگان و جلب همکاری آنها و تکمیل پرسشنامه ها، داده های بدست آمده با استفاده از نرم افزار

جدول ۱- ویژگی های جمعیت شناختی نمونه تحقیق

مشخصات	تعداد	درصد
مقطع تحصیلی	۹۱	۲۴،۵۹
کاردانی		
کارشناسی	۱۰۵	۲۸،۳۷
کارشناسی ارشد	۸۱	۲۱،۸۹
دکتر	۹۳	۲۵،۱۳
مجرد	۲۳۵	۶۳،۵۱
متاهل	۱۳۵	۳۶،۴۸
وضعیت تأهل		

برای پاسخ به سوال اول پژوهش و بررسی رابطه بین اعتماد اجتماعی و رفتارهای مطلوب اجتماعی از تحلیل همبستگی پیرسون استفاده شد که نتایج آن در جدول شماره ۲ ارائه شده است.

جدول ۲- میانگین، انحراف استاندارد و همبستگی متغیرها

	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	SD	M	
۱. اعتماد اجتماعی							۱	۶/۴۵	۹۱/۸۴	
۲. رفتارهای مطلوب اجتماعی						۱	**-.۵۵۸	۸/۴۸	۸۹/۳۰	
۳. ناشناس					۱	**-.۶۵۵	**-.۳۵۴	۳/۷۶	۲۷/۸۶	
۴. نودوستانه				۱	**-.۲۲۲	**-.۴۴۴	**-.۲۶۲	۴/۵۵	۲۴/۶۰	
۵. هیجانی			۱	--.۰۰۷	**-.۵۰۳	**-.۶۸۵	**-.۳۱۰	۲/۳۹	۱۱/۰۶	
۶. بحرانی		۱	**-.۴۴۷	--.۰۶۶	**-.۵۲۶	**-.۶۱۸	۰/۱۴۴	۲/۳۹	۱۴/۸۰	
۷. متابعت آمیز	۱	۰/۰۳۰	**-.۲۶۷	۰/۱۱۲	۰/۱۵۹	**-.۴۴۰	۰/۵۱۷	۱/۹۳	۱۰/۸۲	

** معنی داری در سطح ۰/۰۱

اجتماعی مطلوب هیجانی، و رفتارهای اجتماعی مطلوب نودوستانه رابطه مثبت معناداری را نشان می دهد. به منظور پاسخ به سوال دوم پژوهش از تحلیل رگرسیون خطی استفاده شد که نتایج آن در جدول شماره ۳ ارائه شده است.

همانطور که ملاحظه می شود، بین اعتماد اجتماعی با رفتارهای مطلوب اجتماعی به طور کلی رابطه مثبت معنادار وجود دارد ($p < 0/01$)؛ همچنین نتایج محاسبه ضریب همبستگی بین اعتماد اجتماعی با سه مؤلفه رفتارهای مطلوب اجتماعی یعنی رفتارهای اجتماعی مطلوب ناشناس، رفتارهای

جدول ۳- رگرسیون خطی رفتارهای مطلوب اجتماعی از روی اعتماد اجتماعی

sig	t	SEB	B
۰/۰۰۰	۷/۸۲۲	-/۵۵۸	۰/۷۵۷

همانطور که ملاحظه می‌شود پیش‌بینی رفتارهای مطلوب اجتماعی از روی اعتماد اجتماعی با توجه به $P < 0.01$ پیش‌بینی معناداری است و از آنجا که در رگرسیون ساده دو متغیره مقدار برابر با ضریب همبستگی می‌باشد، این به این معناست که ۵۵٪ رفتارهای مطلوب اجتماعی را می‌توان از طریق اعتماد اجتماعی پیش‌بینی کرد. در نتیجه اعتماد اجتماعی می‌تواند به عنوان یک پیش‌بینی کننده برای رفتارهای مطلوب اجتماعی قلمداد شود.

بحث

نتایج تحقیق حاضر که به منظور بررسی ارتباط بین اعتماد اجتماعی و رفتارهای مطلوب اجتماعی انجام گرفته بود نشان داد که اعتماد اجتماعی با رفتارهای مطلوب اجتماعی و مؤلفه‌های آن از جمله رفتارهای اجتماعی مطلوب هیجانی و رفتارهای اجتماعی مطلوب نودوستانه رابطه مثبت دارد. از آنجا که اعتماد اجتماعی باعث می‌شود فرد به درستی و راستی دیگران اعتماد کند در شرایط بحرانی و دیدن ضعف و ناراحتی دیگران (چه حقیقی و چه ساختگی) با اعتماد به اینکه ناراحتی که در دیگران دیده است حقیقی است با شدت بیشتری تحت تاثیر احساسات هیجانی قرار می‌گیرد و در نتیجه احساس همدلی و غمخواری با دیگران، بیشتر خواهان کمک به آنها خواهند بود که این امر باعث افزایش رفتارهای مطلوب اجتماعی هیجانی می‌شود و همچنین با توجه به اینکه بین اعتماد اجتماعی و احساس مسئولیت، پابندی به نقش‌های اجتماعی و تعهد اجتماعی و همین‌طور بین احساس مسئولیت فردی، دیگرخواهی و اعتماد اجتماعی رابطه مستقیم و معناداری وجود دارد (۹،۱۰) اعتماد اجتماعی باعث افزایش احساس نودوستی می‌شود که آن هم به نوبه خود رفتارهای مطلوب نودوستانه را افزایش می‌دهد. نتایج به دست آمده با نتایج تحقیقات اجاق لو و زاهدی (۱۳)، علیزاده اقدم، علمی و ملکوتی (۱۴)، کارلو (۲۶)، باتسون (۳۰) و غفاری (۱۲) همخوانی دارد.

همچنین پژوهش حاضر نشان داده است که بین اعتماد اجتماعی و رفتارهای مطلوب اجتماعی ناشناس رابطه مثبت

معناداری وجود دارد. اعتماد اجتماعی احساس مسئولیت اجتماعی افراد را افزایش می‌دهد این احساس مسئولیت باعث می‌شود فرد، کمک به دیگران را وظیفه خود دانسته و فارغ از خودنمایی‌ها و سعی در کسب تأیید دیگران، برای کمک به دیگران به صورت ناشناس وارد عمل شود. از سوی دیگر با توجه به جو مذهبی جامعه ایرانی و از آنجا که وجود الگوها و سرمشق‌های مناسب و ترویج سنت‌های پسندیده اجتماعی می‌تواند پیش‌زمینه مهمی برای رفتارهای مطلوب اجتماعی باشد (۲۱) بسیاری از افراد به تبعیت از رهنمودهای دینی و سرمشق قرار دادن منش رهبران دینی به دور از سوء ظن‌ها و بی‌اعتمادی‌ها و با دید مثبتی که به واسطه پشتوانه دینی خود نسبت به سایر افراد جامعه دارند، سعی می‌کنند به صورت ناشناس به کمک و یاری دیگران بپردازند که همین امر باعث افزایش رفتارهای مطلوب اجتماعی ناشناس می‌شود. در تحقیق حاضر رابطه معناداری بین اعتماد اجتماعی و رفتارهای مطلوب اجتماعی متابعت آمیز و بحرانی ملاحظه نشد، یافته‌های حاصل از تحلیل رگرسیون نشان می‌دهد، اعتماد اجتماعی نقش پررنگی در پیش‌بینی رفتارهای مطلوب اجتماعی ایفا می‌کند.

پژوهش حاضر با محدودیت‌هایی روبرو بود که می‌تواند تعمیم نتایج را با مشکل مواجه سازد. از جمله این محدودیت‌ها، اجرای تحقیق بر روی جامعه دانشجویی و تأثیر تحصیلات بر اندیشه و عقاید این افراد است. عدم کنترل برخی از متغیرهای مداخله‌گر مانند ویژگی‌های شخصیتی، فرهنگی و اجتماعی شرکت‌کننده‌ها محدودیت دیگر این تحقیق بود. همچنین با توجه به اینکه در تحقیق حاضر از پرسشنامه به عنوان ابزار گردآوری داده‌ها استفاده شد، بی‌دقتی و عدم صداقت احتمالی شرکت‌کنندگان می‌تواند باعث اختلال در داده‌های گردآوری شده، گردد.

از آنجا که در پژوهش حاضر صرفاً به رابطه اعتماد اجتماعی با گرایش‌های مطلوب اجتماعی پرداخته شده است، بنابراین توصیه می‌شود تحقیقات گسترده‌تری در زمینه بررسی سایر عوامل موثر بر گرایش‌های مطلوب اجتماعی صورت گیرد

احساسات خوشایند نسبت به طرف مقابل است. بر طبق نتایج بدست آمده از این تحقیق اعتماد و خوش‌بینی جزء جدایی‌ناپذیر زندگی اجتماعی رضایت‌بخش است که باعث استحکام پیوند بین افراد اجتماع می‌شود و انسجام جمعی را به دنبال خواهد داشت که موجب همکاری، کمک متقابل و حتی تمایل به فداکاری به خاطر دیگران می‌شود.

تشکر و قدردانی

پژوهشگران این مطالعه بر خود لازم می‌دانند که از تمامی مشارکت‌کنندگان در مراحل مختلف این پژوهش مخصوصاً دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی اصفهان که در مراحل تکمیل پرسشنامه‌ها کمال همکاری را به جا آوردند تشکر و سپاسگزاری نمایند.

تا با توجه به عوامل زمینه‌ساز گرایش‌های مطلوب اجتماعی و راهکارهای تقویت آن بتوان گام‌های موثرتری در جهت ارتقای سلامت اجتماعی جامعه، برداشت. همچنین با توجه به رابطه مثبت اعتماد اجتماعی و گرایش‌های مطلوب اجتماعی و اهمیت آن در ایجاد همبستگی اجتماعی پیشنهاد می‌شود طرح‌های مداخله‌ای جهت افزایش اعتماد اجتماعی و به تبع آن افزایش گرایش‌های مطلوب اجتماعی، توسط نهادهای فرهنگی و آموزشی برنامه‌ریزی و اجرا شود.

همچنین با توجه به اینکه جامعه پژوهش حاضر شامل دختران دانشجوی دانشگاه علوم پزشکی بود، پیشنهاد می‌شود این پژوهش در گروه پسران دانشجو و همچنین سایر دانشگاه‌ها نیز انجام شود. به همین ترتیب انجام این پژوهش در گروه‌های غیر دانشجویی و مقایسه نتایج به دست آمده می‌تواند به تعمیم‌پذیری بیشتر نتایج کمک کند.

نتیجه‌گیری نهایی

یکی از نیازهای ضروری هر جامعه ارتباط و همبستگی بین اعضای آن جامعه است. لازمه هر ارتباط مطلوب نیز اعتماد و

منابع

- 1- Heidarabadi A, Social Trust and Social-Cultural Factors Affecting It, Jameeshenasi, 2010; 1(1): 39-66.
- 2- Kafashi M, Fathi S, Influence of Social and Cultural Indicators on the Level of Social Trust in Tehranian Citizenry, Journal of Iranian Social Development Studies, 2011; 3 (۲): 50-74.
- 3- Gholipur A, Piran nejad A, Promote the Public Confidence and Electronic Democracy: explaining the role of electronic government, Journal of Modares Olum Ensani, 2008; 1(56): 219-256.
- 4- Ghadimi M, Investigating the Level of Social Trust and Factors Affecting It among Students of Zanjan Universities, Human Sciences, 2007; 53: 325-356.
- 5- Abdolmaleki A, Investigating the Social Trust and Factors Affecting It and How the Media's Role in Promoting It, Pajhuheshhaye Ertebati, 2008; 15(53): 95-128.
- 6- Ghafari GH, Trust: a sociology theory, Tehran: Shirazeh: 2009.
- 7- Jahnsn D. Reaching out: Interpersonal effectiveness and self-actualization. Boston university press.1993.
- 8- Chelbi M, Sociology of order, Tehran: Nashre Ney; 1996.

- 9- Parchami D. Social commitment and Factors affecting it. MA thesis in social science. Shahid Beheshti University, Tehran, Iran, 1995.
- 10- Soroush M, Personal and Social Responsibility, Desire to Others and Social Trust, Jameeshenasi Karbordi, 2011; 23(46): 139-211.
- 11- Edrisi A, Rahmani Khalili E, Moazami M, Hosein amini N, the Relationship between Social Trust and Personality Types, Motaleate Farhang- Ertebatat, 2012; 13 (18): 35-57.
- 12- Azkia M, Ghafari GH, the Relationship between Social Trust and Social Cooperation in Rural Areas of Kashan, 2001; 17: 3-21.
- 13- Ojaghlu S, zahedi MJ, Investigating the Social Trust and Factors Affecting It, Jameeshenasi Iran, 2005; 6 (4): 92-125.
- 14- Alizadeh aghdam MB, elmi M, malakuti A, Investigating the Social Factors Associated with the Social Trust in High School Teachers in Marand, Jameeshenasi Karbordi, 2012; 23(47): 167-184.
- 15- Amirkafi M. Social trust and Factors affecting it. MA thesis in social science. Shahid Beheshti University, Tehran, Iran, 1996.
- 16- Sedghi Nejjhad R, Prosocial behavior in social psychology, Tehran: Nashre Golvajheh; 2012.
- 17- Eisenberg N, Fabes RA. Prosocial development. In Damon W. (Series ed.) and Eisenberg, N. (Vol. ed.), Handbook of Child Psychology, Vol. 3: Social, Emotional, and Personality Development (5th edn). New York: Wiley; 1998.
- 18- Eisenberg N, Cameron E, Tryon K, Dodez R. Socialization of prosocial behavior in the preschool classroom. Dev. Psychol. 1981; 71: 773-782.
- 19- Hoffman ML. Development of prosocial motivation: Empathy and guilt. In Eisenberg N. (ed.), The Development of Prosocial Behavior. New York: Academic Press; 1982.
- 20- Buhrmester, D, Goldfarb, J, & Cantrell, D. Self-presentation when sharing with friends and nonfriends. *J. Early Adolesc.* . 1992; 12: 61-79.
- 21- Karimi Y, Social psychology, Tehran: Arasbaran; 2006.
- 22- Weiner B. An attributional approach to perceived responsibility for transgressions: Extentions to child abuse, punishment goals and political ideology. In A.E. Auhagen & H. W. Bierhoff (Eds), Responsibility- the Many Faces of Social Phenomenon. London: Routledge; 2001.
- 23- Nuin A, kajbaf M B, Forudastan M, Socially Desirable Behaviors and Self-Sacrifice in Isfahan, Jameeshenasi Karbordi, 2013; 24 (50): 201-220.
- 24- Malti T, Gummerum M, Keller M, Buchmann M. Children's moral motivation, sympathy, and prosocial behavior. *Child Development.* 2009; 80: 442-460.
- 25- Greitemeyer T. Effects of songs with prosocial lyrics on prosocial thoughts, affect, and behavior. *Journal of Experimental Social Psychology.* 2008; 45: 186-190.
- 26- Carlo G. Feelings or cognitions moral cognitions and emotions as longitudinal predictors of prosocial and aggressive behaviors. *Personality and Individual Differences.* 2010; 48: 872-877.

- 27- Greitemeyer T. Effects of prosocial video games on prosocial behavior. *Journal of Personality and Social Psychology*. 2010; 98: 211-221.
- 28- Rao L. Disadvantage and prosocial behavior the effects of the wanchvan earthquake. *Prosocial Behavior*. 2010; 14(8): 75-80.
- 29- Wright M. The associations between young adults face to face. *Prosocial Behaviors and Their Online Prosocial Behaviors*. 2011; 12(8): 244-250.
- 30- Batson CD, Bolen MH, Cross JA, Neuringer- Benefiel HE. Where is the altruism in the altruistic personality? *Journal of Personality and Social Psychology*. 1986; 50: 212-220.
- 31- Saffarinia M, sharif N, Social Trust Questionnaire [on-line]. 2012 Available: www.drsaffarinia.ir. Accessed Feb 9, 2012.
- 32- Carlo G, Hausmann A, Christiansen S, Randall BA. Sociocognitive and behavioral correlates of a measure of prosocial tendencies for adolescents psychology. Department of Faculty Publications, Department of Psychology. [On-Line]. Available: www.digitalcommons.unl.edu/psychfacpub/4:107-134. Accessed June 28, 2010.
- 33- Nuin A, kajbaf M B, Forudastan M, Investigating the Factor Structure, Reliability and Validity of the Prosocial Tendencies Scale among Students, *Jameeshenasi Karbordi*, 2010; 38 (2): 101-118.

The Relationship between Social Trust and Prosocial Tendencies

*Afghari¹ F (MA) - Ghasemi² S (MA)

Abstract

Introduction: Trust and optimism are integral parts of social life. Social trust is an important aspect of human relations that underlie collaboration and cooperation among members of the society. The aim of this study was to determine the possible relationship between social trust and prosocial tendencies.

Methods: In this correlational study, 370 female students of Isfahan University were selected in cluster sampling completed Prosocial Tendencies Measure Revised (PTM-R) and Social Trust Questionnaire (Safarinia & Sharif, 1389). Data were analyzed by Pearson correlation coefficient and regression methods.

Results: The results of this study showed that there is a positive and significant relationship between social trust and prosocial tendencies ($p < 0/01$) also there is a significant relationship between social trust and dimensions of prosocial tendencies such as public prosocial tendencies, altruistic prosocial tendencies, emotional prosocial tendencies, and compliant prosocial tendencies ($p < 0/01$), and results of linear regression showed that social trust is a predictive factor for prosocial tendencies ($r = 0/558, p < 0/01$).

Conclusion: According to the results reinforcement of social trust can be effective in enhancement of prosocial tendencies and improving the mental and social health.

Key words: Social trust, prosocial tendencies, female students.

Received: 27 December 2014

Accepted: 22 June 2015

1- MSc in Family Counseling, Department of Counseling, Faculty of Education and Psychology, University of Isfahan, Isfahan, Iran. (**Corresponding Author**)

E-mail: Afghari.fatemeh@gmail.com

1- MSc in Family Counseling, Department of Counseling, Faculty of Education and Psychology, University of Isfahan, Isfahan, Iran.

**Iranian Nursing
Scientific Association**

Iranian Journal of Psychiatric Nursing

Vol.3 Issue.10 No.2 Summer 2015 ISSN: 2345-2501

- Comparison of Occupational Stress among Female Nurses and Female Members of the Medical Group in Chosen Training Hospitals in Isfahan.....1**
Moein M (MS) - Adib Hajbaghery M (Ph.D)
- Effectiveness of Acceptance and Commitment Therapy on the Body Mass Index in women afflicted with obesity.....11**
Nourian L (MSc) - Aghaei A (PhD)
- Effectiveness of dialectical behavior therapy on Quality of sleep and anxiety in patients with irritable bowel syndrome.....21**
Mohamadi J (Ph.D Cond) - Gholamrezae S (Ph.D) - Azizi A (Ph.D Cond)
- The Relationship between Pain Catastrophizing, pain-related Anxiety, Social Support and Coping Strategies in cancer patients.....31**
Safari N(Msc) - Kavosi A(Msc) - Jouybari L(PhD) - Sanagu A(PhD)
- Comparison of paroxetine versus Fluvoxamine in Trichotillomania Management.....43**
Khodaie Ardakani MR (Ph.D) - Sanaei E (Msc) - Mirabzadeh A (Ph.D) - Poorheidari N (Ph.D) - Alibaigi N (Msc) - Sheikhi MR (Ph.D)
- The strategies to deal with stress in mothers of children with type I diabetes.....51**
Ganjvar M (BSc) - Jafarimanesh H (MSc) - Jadid Milani M (PhD) - Sadeghi H (MSc)
- The Relationship between Social Trust and Prosocial Tendencies.....62**
Afghari F (MA) - Ghasemi S (MA)
- A comparison of postpartum depression between fathers and mothers in Saqqez.....72**
Ghanei Ghesblagh R (MSc) - Mahmoodi H (MSc) - Baghi V (BSc)